

นโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษา เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

PUBLIC POLICY: PENSION FOR THE ELDERLY,
LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS

ภัชลดา สุวรรณนวล

Patchlada Suwannanual

พระครูธีรธรรมพิมล

Phrakhruthirathamphimon

พระปลัดนิคม กตปณโณ (นำชม)

Phrapalad Nikhom katapanyo (Nachom)

พระปลัดนิคม ปญญาวิชโร (ปักซี่)

PhrapaladNikhom Punyavachiro (Paksee)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Surathani Buddhist College, Thailand

E-mail: patchlada_@hotmail.com

บทคัดย่อ

เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้เริ่มเป็นรูปธรรมใน พ.ศ. 2535 จากแนวคิดของกรมประชาสงเคราะห์ (ในรัฐบาลสมัย นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีสองสมัย ระหว่างปี พ.ศ. 2535 - 2538) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุถือเป็นสวัสดิการสังคมประเภทหนึ่ง ที่รัฐบาลจัดสรรให้กับผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ โดยผ่านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ได้แก่ องค์กรภาครัฐที่รับผิดชอบ คือ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ได้เริ่มต้นอย่างเป็นทางการ ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ได้กำหนดอัตราการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในอัตราแบบขั้นบันได จะได้รับเบี้ยยังชีพแตกต่างกันไปตามอายุ สำหรับผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการบำนาญ จะไม่ได้รับค่าเบี้ยยังชีพ ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะได้รับค่าเบี้ยยังชีพจากรัฐบาล แต่ก็ยังได้รับจากบุตรหลาน จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การอยู่อาศัยกับบุตรหลานโดยตรง 2) การอยู่อาศัยตามลำพัง หรืออยู่แบบคู่สามี

* Received June 24, 2022; Revised July 3, 2022; Accepted July 30, 2022

ภรรยา แต่อยู่ไม่ไกลจากบุตรหลานมากนัก เช่น อยู่ในเมืองเดียวกัน และ 3) การอยู่อาศัยตามลำพัง หรืออยู่แบบคู่สามีภรรยา แต่อยู่ไกลจากบุตรหลาน ทั้ง 3 รูปแบบมีลักษณะเป็นสากล โดยรูปแบบความเป็นอยู่นั้นมีความสัมพันธ์กับเงินที่บุตรหลานส่งเสียให้ผู้สูงอายุ และการดูแลที่ได้รับจากบุตรหลาน การส่งเสียเงินและการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวสะท้อนถึงค่านิยมเรื่องของความกตัญญู ซึ่งมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบันของสังคมไทย

คำสำคัญ: นโยบายสาธารณะ, เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The pension for the elderly began to materialize in 1992 from the concept of the Department of Public Welfare. (In the government during the reign of Mr. Chuan Leekpai, Prime Minister for two terms, between 1992 and 1995), the pension for the elderly is considered a type of social welfare. The government allocated to people aged 60 years and over, which is a social welfare arrangement for the elderly. through participation from all sectors, including the responsible government organization, namely the Ministry of Social Development and Human Security; including local government organizations that play a role in providing welfare for the elderly has officially started At present, local government organizations To proceed with the payment of the elderly pension in accordance with the Cabinet resolution on October 18, 2011, has set the rate of payment of the elderly pension in a ladder rate. Will receive a pension varies according to age. For senior citizens who are pensioners will not receive pension Even though the elderly receive a living allowance from the government, they still receive it from their children. From the research results, it was found that there were 3 living styles of the elderly, namely 1) living directly with their children 2) living alone. or living as a married couple but not far from their children, such as living in the same city; and 3) living alone. or living as a married couple But far from children, all three styles are universal. The way of living was related to the money that children gave to the elderly. and the care received from the children Remitting money and caring for the elderly in the family reflect the values of gratitude. which is seen in the present of Thai society

Keywords: Public Policy, Pension for The Elderly, Local Administrative Organizations

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจตามอำนาจหน้าที่และมีอิสระในการปกครองตนเองในการจัดบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น การดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุถือเป็นภารกิจหนึ่งในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ การวางระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุและพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ การเผยแพร่องค์ความรู้ด้าน ผู้สูงอายุ แนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับผู้สูงอายุควรดำเนินการอย่างเป็นระบบเป็นไปตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ ภารกิจตามแผนการถ่ายโอนและให้สอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 - 2564 (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2552)

นโยบายสาธารณะมีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติ เป็นแนวทางการปฏิบัติหรือการกระทำมีจุดมุ่งหมายชัดเจน เป็นการตัดสินใจของรัฐบาล มีพันธผูกพันในการจัดสรรงบประมาณ และมีสิทธิและเอกสิทธิ์แก่ประชาชน อีกทั้งเป็นกิจวัตรและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบางครั้ง ส่งผลให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการแก้ไขปัญหาของประชาชน หรืออาจจะกล่าวได้ว่านโยบายสาธารณะเป็นสิ่งที่เอื้อผลประโยชน์และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่อทั้งประชาชนและรัฐบาล โดยนโยบายสาธารณะแบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งแต่ละประเภทนั้นก็แตกต่างกันออกไป ตามความเหมาะสม ส่วนการนำไปใช้บริหารประเทศนั้นก็ขึ้นอยู่กับรัฐบาลแต่ละชุดว่าจะกำหนดและปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะแบบไหน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด ดังนั้นนโยบายสาธารณะจึงเป็นกิจกรรมของรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศในแต่ละยุคได้กำหนดขึ้นว่าจะทำหรือไม่ทำอะไร โดยมีการขับเคลื่อน ผ่านส่วนราชการต่าง ๆ โดยมีการกำหนดออกมาเป็นโครงการ แผนงานและชุดกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อสาธารณะ (นราธิป ศรีราม, 2557) ดังนั้นการปรับแนวทางการบริหารกิจการสาธารณะในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหา เช่น แนวทางการทำงานในลักษณะของเครือข่าย (network) ที่เป็นการทำงานร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน สถาบันวิชาชีพ หรือองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร เนื่องจากเป็นแนวทางการทำงานที่ให้ความสำคัญกับการแสวงหาแนวร่วมที่มีความรู้ความสามารถในด้านที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น (วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ, 2558) ทั้งนี้เพื่อให้การบริการสาธารณะมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การแจกเบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุของท้องถิ่นนั้น ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลแต่ละชุดที่เข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศว่าจะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอย่างไร จาก

ที่พบปัญหาอยู่บ้างที่การสนับสนุนด้านงบประมาณให้กับท้องถิ่น ในช่วงระยะแรก ๆ งบประมาณไม่ถูกโอนมาในทันที มีความล่าช้าในการโอนงบประมาณสนับสนุนของฝ่ายรัฐบาล หรือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเองแต่ก็แก้ปัญหาโดยการออกหนังสือแนวทางปฏิบัติสั่งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเงินสะสมที่มีอยู่มาจ่ายเบี้ยยังชีพไปพลางก่อน เมื่อได้รับเงินอุดหนุนแล้วก็นำคืนคลังเช่นเดิม นั้นแสดงว่า ปัญหาในระดับหน่วยงานหลักอย่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่จัดสรรงบประมาณลงมาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความล่าช้า ทำให้กระบวนการในการจัดสรรเงินให้กับผู้สูงอายุเกิดความล่าช้าตามไปด้วย หรือบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีเงินสะสมเพียงพอหรือสถานะการเงินการคลังไม่ดีก็จะยิ่งให้เกิดขาดสภาพคล่องในการบริหารจัดการโดยเฉพาะพื้นที่ที่ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพได้รับเงินไม่พร้อมกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

การดูแลผู้สูงอายุเป็นหน้าที่ของคนในครอบครัวแต่ในความเป็นจริงคือเราทุกคนต้องช่วยกันดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้นในชุมชนแห่งหนึ่งจะมีผู้สูงอายุจำนวนมากบ้าง น้อยบ้างแตกต่างกันไป ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว ดังนั้นจำนวนผู้สูงอายุจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกบ้านควรมีความรู้และใส่ใจในเรื่องของ “การดูแลผู้สูงอายุ” เพื่อจะได้มีความรู้และนำไปใช้ทั้งกับผู้สูงอายุในครอบครัวและผู้สูงอายุของบ้านอื่น ๆ (ในชุมชน) ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลผู้สูงอายุร่วมกัน นั่นคือ “การดูแลผู้สูงอายุ” เป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชน

ความหมายนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะเป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาล ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาต่าง ๆ ของสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน โดยคำนึงถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนก็เป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจ (มยุรี อนุมานราชธน, 2547)

นโยบายสาธารณะ หมายถึง นโยบายที่เป็นการนำความรู้ ความคิดที่มีเหตุผลเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ การปฏิบัติของรัฐบาล เป็นการกำหนดแนวทางในอนาคต เน้นเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เจื่อนไข ผลลัพธ์จากสิ่งที่เกิดขึ้นติดตามจากการดำเนินงานของรัฐบาล (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2550)

นโยบายสาธารณะ หมายถึง อำนาจในการจัดสรร ค่านิยมของสังคมทั้งมวลและผู้ที่มีอำนาจในการจัดสรร คือ รัฐบาล ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมที่ผ่านมาในอดีตกิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และกิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตและสิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำล้วนเป็นนโยบายสาธารณะ (Easton, David, 1953)

สรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางปฏิบัติของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยมีกำหนดวัตถุประสงค์ที่แน่นอน

ในการพัฒนาและเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคมในปัจจุบัน เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาในอนาคต ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

องค์ประกอบสำคัญของนโยบายสาธารณะ

องค์ประกอบที่สำคัญของนโยบายสาธารณะเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ในองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ (มยุรี อนุมานราชชน, 2547)

1. ปัจจัยแวดล้อมทางนโยบาย (policy environment factors) มีปัจจัยจำนวนมากที่ประกอบกันเข้าเป็นสภาพแวดล้อมได้กำหนดขอบเขตของการกำหนดนโยบาย ปัจจัยเหล่านี้จะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจให้ผู้กำหนดนโยบายต้องตัดสินใจไปในลักษณะใด ลักษณะหนึ่งตามข้อมูลที่มีอยู่จริง ผู้กำหนดนโยบายนอกจากจะมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบพื้นฐานในการกำหนดนโยบายสาธารณะแล้ว ยังต้องมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่สังคมหนึ่ง ๆ มีอยู่ได้ด้วย ทั้งนี้เพราะปัจจัยที่กล่าวถึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถจำแนกประเภทของปัจจัยออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ 1) ปัจจัยแวดล้อมภายนอกกระบวนการเมือง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และ 2) ปัจจัยแวดล้อมภายในการเมือง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับการเมือง ผู้นำ จิตวิทยาการบริหาร

2. รัฐในฐานะผู้กำหนดนโยบายรัฐ (state) หมายถึง ชุมชนทางการเมืองที่ประชาชนร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อให้พ้นจากการควบคุมของรัฐบาลอื่น ๆ ชุมชนนี้มีดินแดนและประชากรแน่นอน และมีสถาบันที่ใช้อำนาจอธิปไตยทำหน้าที่แทนรัฐ และมีอำนาจสูงสุดในการกำหนดกฎเกณฑ์บังคับใช้กับประชาชนทุกคนได้จากความหมายข้างต้น ถ้าพิจารณาถึง “สถาบัน” ที่กระทำหน้าที่แทนรัฐ ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติประกอบด้วยรัฐสภา และสถาบันที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติอื่น ๆ ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และตัดสินใจออกกฎหมายบางประเภท และฝ่ายตุลาการ ประกอบด้วยศาลระดับต่าง ๆ ทำหน้าที่ตีความตีบทกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมถึงการพิจารณาคดีความต่าง ๆ รัฐชาติมีอำนาจอธิปไตย ทั้ง 3 อำนาจ โดยมีการแบ่งแยกการใช้อำนาจ เพื่อให้เกิดการควบคุมอำนาจและถ่วงดุลอำนาจระหว่างกัน รูปแบบการใช้อำนาจอธิปไตยโดยรวมได้กำหนดให้ทุกระดับโดยเฉพาะส่วนท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญได้อย่างอิสระในเรื่องใดและระดับใด นอกจากนี้ภาครัฐมีอิทธิพลต่อปัจเจกบุคคล โดยการบังคับ การกำหนดกฎระเบียบและการใช้อำนาจ

3. ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะนอกจากสถาบันหลัก ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ซึ่งมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจกำหนด

นโยบายอย่างเป็นทางการแล้ว ยังมีผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง และประชาชนทั่วไป ซึ่งไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย 1) กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง กลุ่มคนที่มีแนวคิดพื้นฐานชีวิต ฐานที่เหมือนหรือคล้ายกันหรือมีอาชีพเดียวกัน สมาชิกรวมกันเป็นครั้งคราวหรือสม่ำเสมอเพื่อเรียกร้องและปกป้องผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก เนื่องจากสมาชิกเห็นความสำคัญของการประสานกิจกรรมร่วมกัน เช่น สหภาพแรงงาน กลุ่มสมัชชาคนจน กลุ่มสมัชชาสุขภาพ กลุ่มต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน กลุ่มวิชาชีพแพทย์ กลุ่มผู้ประกอบการโรงพยาบาล เป็นต้น กลุ่มผลประโยชน์มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาผลประโยชน์เพื่อเรียกร้องจากรัฐบาล โดยไม่ต้องการเป็นรัฐบาล หรือเพื่อเรียกร้องจากผู้มีอำนาจตัดสินใจในรัฐบาลมีนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม กลุ่มผลประโยชน์มีจำนวนมาก และแตกต่างกันตามขนาดกลุ่ม การจัดการ การรูปแบบการดำเนินการ และผลประโยชน์ของกลุ่ม 2) พรรคการเมือง หมายถึง องค์การเอกชนที่มีผลประโยชน์คล้ายคลึงกันรวบรวมประชาชนให้เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคโดยสมัครใจจากชุมชนระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ ประสานประโยชน์ของสมาชิกพรรคและแสวงหาอำนาจทางการเมืองตามวิถีทางที่รัฐธรรมนูญกำหนดในระบบการเมืองทุกระบบ พรรคการเมือง มีหน้าที่และความสำคัญที่แตกต่างกัน ได้แก่ เป็นช่องทางให้ประชาชนแสดงออกและทำการรวบรวมข้อเสนอต่าง ๆ เข้าสู่ระบบ โดยปกติพรรคการเมืองจะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายสาธารณะที่มีขอบเขตกว้างขวางกว่ากลุ่มผลประโยชน์ กล่าวอีกนัยก็คือ ได้รวมกันขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะเข้าควบคุมและกำหนดนโยบายของรัฐ โดยการเอาชนะในการเลือกตั้ง การออกกฎหมายและการบริหารประเทศมากกว่าจะเป็นผู้สนับสนุนผลประโยชน์เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง 3) ประชาชนทั่วไปในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ประชาชนทั่วไปมักไม่ได้รับความสำคัญให้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ที่มอบหมายให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับผิดชอบแต่ในความเป็นจริงการกำหนดนโยบายมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้กระบวนการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายมาจากปัญหาและความต้องการของประชาชน ลดความขัดแย้งทางการเมืองและเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจซึ่งถือว่าเป็นการสร้างฉันทามติในการสร้างข้อตกลงร่วมกัน 4) สื่อมวลชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ สื่อมวลชน คือ ข้อต่อที่สำคัญในการเชื่อมโยงผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย ให้ก้าวมาอยู่บนฐานแห่งการรับรู้ที่เหมือนกัน ทั้งในเรื่องของสถานการณ์ความเป็นไปที่เปิดเผยหรือถูกปิดบัง เรื่ององค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการคลี่คลาย และจัดการปัญหาในแต่ละเรื่องรวมถึงเกาะติดกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะให้เป็นไปอย่างโปร่งใส เป็นธรรม เชื่อถือได้ ยังรวมถึงการทำหน้าที่ตรวจสอบติดตามนโยบายต่าง ๆ ของภาครัฐแทนประชาชน นำไปสู่ผลลัพธ์ที่สร้างสรรค์ถูกต้องตามความเป็นจริงเป็นประโยชน์ต่อสังคม

สรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญของนโยบายสาธารณะประกอบด้วย 1) ปัจจัยแวดล้อมทางนโยบาย จำแนกประเภทของปัจจัยออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยแวดล้อมภายนอกระบบการเมือง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และปัจจัยแวดล้อมภายในการเมือง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับการเมือง ผู้นำ จิตวิทยาการบริหาร 2) รัฐในฐานะผู้กำหนดนโยบายรัฐ หมายถึง ชุมชนทางการเมืองที่ประชาชนร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อให้พ้นจากการควบคุมของรัฐบาลอื่น ๆ “สถาบัน” ที่กระทำหน้าที่แทนรัฐ ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยรัฐสภา และสถาบันที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติอื่น ๆ ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย และตัดสินใจออกกฎหมายบางประเภท และฝ่ายตุลาการ 3) ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะนอกจากสถาบันหลัก ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ซึ่งมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจกำหนดนโยบายอย่างเป็นทางการ แล้ว ยังมีผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง และประชาชนทั่วไป ซึ่งไม่มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

เป็นการกระทำขององค์การราชการที่จะต้องรับผิดชอบในการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในทุกด้าน และให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยครบถ้วนสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เมื่อนโยบายสาธารณะถูกกำหนดออกมาเป็นนโยบาย แผนงาน โครงการกิจกรรมที่นำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลเรียกว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเช่น การจัดองค์กรใหม่ ได้แก่ การกำหนดแผนงาน หน่วยงานขึ้นมาทำหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบาย หรืออาจมอบหมายความรับผิดชอบให้หน่วยงานที่มีอยู่ดำเนินการ หน่วยงานที่ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องแปลกฎหมายให้เป็นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรืออาจจ้างเอกชนดำเนินการแทน แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง หมายถึง การที่ส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการโดยประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในขณะที่การนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน เป็นการให้ความสำคัญกับประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่นเดียวกับแนวคิดของ (จักรี ศรีจารุเมธี ญาณ, 2563) การถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติถือเป็นขั้นตอนย่อยหนึ่งของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้นโยบายได้รับการรับรู้ เข้าใจ ยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบาย และผู้ปฏิบัติได้รับการรับรู้ เข้าใจ ยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบายและผู้ได้รับผลจากนโยบายอันจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้นโยบายประสบความสำเร็จ ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผู้มอบและรับนโยบายจะต้องมีความชัดเจนเรื่อง

องค์ประกอบของนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับนโยบายจะต้องเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางของนโยบายที่ได้กำหนดไว้อย่างถูกต้อง (Mazmanian, D. A., & Sabatier, P. A., 1989) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติและนโยบายสาธารณะ โดยชี้ให้เห็นว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการนำการตัดสินใจนโยบายที่ได้กระทำไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จและเป็นการร่วมกันทำงานภายใต้กฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติ หรือคำสั่งของฝ่ายบริหาร หรือคำพิพากษาของศาลสูงสุด หรือศาลฎีกา การตัดสินใจนโยบาย คือ การบ่งชี้ปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์ และการกำหนดโครงสร้างกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการกำหนดนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วย การกำหนดกฎพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติ การคาดหมายผลลัพธ์จากการนำนโยบายไปปฏิบัติ การยินยอมปฏิบัติตามของกลุ่มเป้าหมาย การพิจารณาผลกระทบจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เจตนาและไม่ได้เจตนาผลกระทบจากการตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติ และการปรับปรุงกฎระเบียบพื้นฐานที่ใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เหมาะสม

สรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการกำหนดนโยบาย นโยบายจะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งผู้มอบและผู้รับนโยบายจะต้องยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบาย และผู้ปฏิบัติได้รับการรับรู้เข้าใจ ยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบายและผู้ได้รับผลจากนโยบายอันจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้นโยบายประสบความสำเร็จ ในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผู้มอบและผู้รับนโยบายจะต้องมีความชัดเจนเรื่ององค์ประกอบของนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับนโยบายจะต้องเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางของนโยบายที่ได้กำหนดไว้อย่างถูกต้อง

ความหมายของผู้สูงอายุ

“ผู้สูงอายุ” หมายความว่า บุคคลที่มีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย ผู้สูงอายุต้องได้รับความช่วยเหลือ ในกรณีที่เดือดร้อนจะได้รับการช่วยเหลือตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ การคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน การจัดที่พักอาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่มให้ผู้สูงอายุตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริม และสนับสนุน หรือชมรมผู้สูงอายุ ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ภายในชุมชน และหรือระหว่างชุมชน และส่งเสริมการใช้ศักยภาพผู้สูงอายุ โดยเพิ่มการจัดกิจกรรมทางกีฬา นันทนาการ และการถ่ายทอดภูมิปัญญา ควรได้รับโอกาสในการศึกษาเรียนรู้ ศาสนา และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคม อันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถ

ปรับบทบาทของตนให้สมวัยและมีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มชนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (ระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต, 2560)

ผู้สูงอายุคือบุคคลที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีการแบ่งเกณฑ์ผู้สูงอายุตาม สภาพของการมีอายุเพิ่มขึ้นในลักษณะของการแบ่งช่วงอายุของประเทศไทยดังนี้ ผู้สูงอายุ (Elderly) คือ อายุระหว่าง 60 - 69 ปี คนชรา (Old) คือ อายุระหว่าง 70 - 79 ปี คนชรามาก (Very old) คือ อายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไป

ในปัจจุบันรัฐบาลและสังคมได้ให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุมาก โดยได้จัดให้วันที่ 13 เมษายน เป็น “วันผู้สูงอายุแห่งชาติ” เพื่อเป็นการตอบแทนคุณงามความดีของท่านที่ได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคมมาช้านาน โดยการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราขึ้นตามภาคต่าง ๆ บริการด้านสาธารณสุข แก่ผู้สูงอายุ คือให้บริการด้านการรักษาพยาบาลแก่ผู้มีอายุเกิน 60 ปี ขึ้นไปฟรีโดยไม่คิดมูลค่าและส่งเสริม ให้โรงพยาบาลต่าง ๆ จัดตั้งบริการคลินิกผู้สูงอายุขึ้น บริการตรวจสุขภาพฟรี และชุมนุมผู้สูงอายุเพื่อให้ความรู้ให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุคือ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี บริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย ได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง และละเมิดสิทธิโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้และผู้พิการที่สูงอายุ

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

มาตรา 11 ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ
2. การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
3. การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม
4. การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน
5. การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น
6. การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม
7. การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ
8. การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

9. การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางแก้ไข ปัญหาครอบครัว

10. การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง
11. การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
12. การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี
13. การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 มีแนวคิดพื้นฐานที่จะให้ผู้สูงอายุไม่ใช่เป็นบุคคลด้อยโอกาส หรือเป็นภาระต่อสังคมแต่สามารถมีส่วนร่วมเป็นพลังพัฒนาสังคม เนื่องจากผู้สูงอายุมีประสบการณ์ มีภูมิปัญญา จึงควรที่จะได้รับการส่งเสริมและเกื้อกูลจากครอบครัวชุมชนและรัฐให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีภาวะสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยกำหนด วิสัยทัศน์ที่ว่า “ผู้สูงวัยเป็นหลักชัยของสังคม” ซึ่งการสร้างหลักประกันให้วัยผู้สูงอายุเป็นกระบวนการสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิต มั่นคงให้แก่สังคมและจะต้องมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนร่วมบูรณาการให้เหมาะสมและต่อเนื่อง โดยมีแนวทางการพัฒนาผู้สูงอายุที่สำคัญดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559)

1. ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ มีสุขภาพที่ดีทั้งกายและจิต ครอบครัวมีสุขสังคมเอื้ออาทร อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ปลอดภัย มีหลักประกันที่มั่นคง ได้รับสวัสดิการและการบริการที่เหมาะสม อยู่อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี พึ่งตนเองได้ เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจและมีส่วนร่วมในครอบครัว ชุมชน และสังคม และมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารอย่างต่อเนื่อง
2. ครอบครัวและชุมชนเป็นสถาบันหลักที่มีความเข้มแข็ง สามารถให้การเกื้อหนุนแก่ผู้สูงอายุได้อย่างมีคุณภาพ
3. ระบบสวัสดิการและการบริการจะต้องสามารถรองรับผู้สูงอายุให้สามารถดำรงอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐาน
4. ทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในระบบสวัสดิการ และบริการให้แก่ผู้สูงอายุ
5. มีการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุที่ทุกข์ยากและต้องการการเกื้อกูลในการดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างดีและต่อเนื่อง

ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553 ในวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2553 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อ 15 กันยายน พ.ศ. 2553 โดยสรุปที่เพิ่มเติม คือ ให้มีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ให้มีสิทธิ

ได้รับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และให้มีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และล่าสุดได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม เป็นฉบับที่ 3 เมื่อ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2560

แนวทางการปฏิบัติการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543 ตามที่มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2535 เห็นชอบให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการช่วยเหลือผู้สูงอายุยากจนหรือถูกทอดทิ้งเป็นเงินเบี้ยยังชีพตามระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน พ.ศ. 2536 ต่อมาสภาการณเปลี่ยนแปลงไปและคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2542 เห็นชอบให้กำหนดวงเงินและวิธีการให้การสงเคราะห์ใหม่

ข้อ 7 ผู้สูงอายุที่ได้รับอนุมัติสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุนับแต่วันแรกที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับการอนุมัติในปีงบประมาณต่อ ๆ ไป ก็ให้มีสิทธินับตั้งแต่วันต้นปี งบประมาณนั้น เว้นแต่กรณีการมีสิทธิเพราะได้รับอนุมัติให้มีสิทธิแทนที่ผู้สูงอายุที่หมดสิทธิลง กรณีเช่นนี้ให้สิทธิรับเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุนับต่อจากผู้สูงอายุที่หมดสิทธิลงนั้น

ข้อ 8 การจ่ายเงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุในงวดแรก จะต้องมียกข้อจากข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าหรือผู้มียศตั้งแต่ ร้อยตรี เรือตรี เรืออากาศตรี หรือร้อยตำรวจตรีขึ้นไป หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือรับรองต่อสำนักงานว่า หากผู้สูงอายุหรือผู้รับมอบอำนาจหรือผู้เปิดบัญชีเงินฝากธนาคารแทนผู้สูงอายุนั้นตาย จะต้องแจ้งสำนักงานทราบในสามวันนับแต่วันตาย

ข้อ 9 ให้สำนักงานจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้สูงอายุด้วยวิธีหนึ่งวิธีใด ดังนี้

1. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเงินนี้ หรือจัดส่งโดยทางธนาณัติ
2. โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุที่มีสิทธิหรือจัดส่งให้แก่ผู้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุที่มีสิทธิหรือจัดส่งให้แก่ผู้รับมอบอำนาจทางธนาณัติ
3. จ่ายให้แก่ผู้สูงอายุที่มีสิทธิด้วยเงินสด
4. จ่ายเป็นเงินสดให้แก่ผู้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุที่มีสิทธิ

ต่อมามติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 และเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 อนุมัติให้มีการเปลี่ยนแปลงการโอนเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุเป็นรายงวดละ 6 เดือน และหลักเกณฑ์การคลังจนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2546 องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นผู้รับผิดชอบการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ แทน (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557)

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพแก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ เดือนละ 1 ครั้ง ยกเว้นการจ่ายเงินให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ จะจ่ายปี ละ 2 ครั้ง ก็ได้ โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารท้องถิ่นด้วยวิธีหนึ่งวิธีใดตามความประสงค์ของผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์

การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้อุปปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ข้อ 12 หรือตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งปัจจุบันให้ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ได้กำหนดอัตราการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในอัตราแบบขั้นบันได ดังนี้

- ผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 60 - 69 ปี จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ อัตรา 600 บาท
- ผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 70 - 79 ปี จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ อัตรา 700 บาท
- ผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 80 - 89 ปี จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ อัตรา 800 บาท
- ผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 90 ปี ขึ้นไป จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพ อัตรา 1,000 บาท

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ภายในวันที่ 10 ของทุกเดือนตามที่มีผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้แสดงความจำนงจะรับเงิน โดยเลือกวิธีใดที่สะดวก ดังนี้

- รับเงินสดด้วยตนเอง
- รับเงินสดโดยบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิ
- โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิ
- โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิ

สรุป

ผู้สูงอายุเป็นประชากรซึ่งมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว กล่าวคือ เป็นแหล่งความรู้ ความชำนาญที่มีคุณค่า เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรม และเป็นสายใยแห่งครอบครัว เชื่อมต่อระหว่างบุคคลในช่วงวัย ต่าง ๆ แต่ขณะเดียวกัน มีปัญหาในด้านสุขภาพ อนามัย ปัญหาด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นกว่าวัยอื่น ๆ ปัญหาด้านสุขภาพ เกิดเนื่องจากเป็นวัยชรากลุ่มนี้ เนื้อเยื่อ อวัยวะต่าง ๆ เสื่อมลงตามธรรมชาติ ทำให้เกิดโรคการเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ เกิดภาวะสมรรถภาพทดถอย ไร้แรงงาน หรือไร้สมรรถภาพ เช่น โรคกระดูกเสื่อม โรคข้อเสื่อม หรือความจำ สติปัญญาเสื่อมถอย สับสนง่าย เกิดการทรงตัวไม่ดี เชื่องช้า ล้มได้ง่าย กระดูกหักง่าย เกิดโรคขาดอาหารได้ง่ายจากการเสื่อมสภาพของเหงือกและฟัน รวมทั้งภูมิคุ้มกันต่ำ

โรคลดลง มีการติดเชื้อได้ง่าย และมักเป็นการติดเชื้อรุนแรง มีโอกาสเกิดโรคมะเร็งสูงกว่าวัยอื่น ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือจากบุคคลอื่น รวมทั้งในด้านการรักษาพยาบาล มีภาระด้านค่ารักษาพยาบาลสูงกว่าในวัยอื่น เป็นปัญหาสาธารณสุขในระดับชาติในด้านสังคม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ ต้องพึ่งพา เป็นภาระทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ทั้งด้านสุขภาพ การเงิน ความเสื่อมจากเซลล์สมอง การขาดแคลนคนดูแล คนเข้าใจ และแรงทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้สูงอายุมักมีอาการซึมเศร้าได้ง่ายดังนั้น ถ้าไม่ตระหนัก ถึงข้อดี ถึงปัญหาของผู้สูงอายุ และให้การดูแลอย่างถูกต้อง ผู้สูงอายุจะกลายเป็นปัญหาใหญ่หลวงของประเทศชาติในทุกด้าน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). การจัดสวัสดิการสังคมเกี่ยวกับผู้สูงอายุและการวิเคราะห์บทบาทอำนาจหน้าที่ด้านการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. เรียกใช้เมื่อ 30 มีนาคม 2565 จาก http://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/stan16/p2.pdf
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). ประชากรผู้สูงอายุไทย: ปัจจุบันและอนาคต. เรียกใช้เมื่อ 30 มีนาคม 2557 จาก https://www.m-society.go.th/article_attach/13225/17347.pdf
- จักรี ศรีจารุเมธีญาณ. (2563). การนํานโยบายไปปฏิบัติ. วารสารวิจัยธรรมศึกษา, 3(1), 19-26.
- นราธิป ศรีราม. (2557). แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น หน่วยที่ 1 - 7. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มยุรี อนุมานราชธน. (2547). นโยบายสาธารณะ แนวคิด กระบวนการและการวิเคราะห์. เชียงใหม่: คະนิงนิการพิมพ์.
- ระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต. (2560). ความมั่นคงหลักประกันรายได้. เรียกใช้เมื่อ 29 มีนาคม 2565 จาก <https://socail.nesdb.go.th>
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2550). การนํานโยบายไปปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ. (2558). 15 ปี การกระจายอำนาจของไทย สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมนวัตกรรมและธรรมาภิบาลท้องถิ่น.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 12) 2560 - 2564. เรียกใช้เมื่อ 29 มีนาคม 2565 จาก <http://www.nesdc.go.th>

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2552). ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552. เรียกใช้เมื่อ 29 มีนาคม 2565 จาก http://www.oppo.opp.go.th/pages/law/law_06.html

Easton, David. (1953). The Political System An Inquiry in to the State of Political Science. New York: Alfred A. Knorf.

Mazmanian, D. A., & Sabatier, P. A. (1989). Implementation and publicpolicy: With a new postscript. Latham: MD: University Press ofAmerica.